

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEN: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W tekście 1 mm w 7 szpalcie (szer. szp. 72 mm) 3.— Zł. Drobne za słowo 24 gr. (tylko dla osób prywatnych); dla poszuk. pracy 20 gr. Pierwsze słowo tłusty drnk (najwyżej 2 słowa) 40 gr.

Rok II.

Nr. 77.

Kraków, środa 3 kwietnia 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez redakcję ręko pisy będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 4.50 Zł z odnośnikiem do domu 5 Zł.

Nieudały żart.

Londyn chce ukryć śmierć Blomfielda.

Nowe podważenie się krytycznej propagandy.

Berlin, 3 kwietnia. — Niemieckie doniesienia o wydaniu wyroku na angielskiego oficera lotnictwa przez angielski sąd wojenny, wywołały wielkie poruszenie w Londynie.

W ub. piątek zebrali się odpowiedzialni szermierze „propagandy“ londyńskich podżegaczy na konferencję. W zaciekrzewieniu i ślepej wściekłości wywołanej faktem odkrycia ich metod, nie mogli wynaleźć innego wyjścia ze sytuacji, jak tylko to, że zaprzeczyli prosto wszystkim.

Brytyjska służba informacyjna ogłosiła zatem natychmiast w piątek wieczorem, że „nie tylko żaden sąd wojenny nie odbył swego posiedzenia, ale także, że „Daily Mail“ nigdy o czemś podobnym nie donosił“.

Później już nie poważono się powtórzyć tego kłamstwa, że „Daily Mail“ nigdy tego rodzaju wiadomości nie wydał. Zamiast tego wynaleziono inne przekreślenie faktów, a mianowicie zakomunikowano, że „obydwaj oficerowie, których nazwiska przytoczono, donosząc o sędziwo wojennym, pełnili służbę w armji lądowej“.

Cały ten fakt przedstawia się zatem osobliwie. Według zatem komunikatów londyńskich można ustalić następujące punkty:

- 1) Sąd wojenny wogóle nie zbierał się.
- 2) „Daily Mail“ wogóle nigdy o czemś podobnym nie donosił.
- 3) W związku z posiedzeniem sądu wojennego wymieniono nazwiska dwóch oficerów.
- 4) Obydwaj oficerowie, których nazwisko przytoczono w związku z posiedzeniem sądu wojennego pełnią służbę w armji lądowej.

Jak na jeden raz to zbyt wiele zamieszania. Czyż więc sąd wojenny zbierał się czy nie? Jeśli nie — to jakim sposobem można było powoływać się na przytoczenie nazwisk „w związku z posiedzeniem sądu wojennego“? A przedewszystkiem: czy „Daily Mail“ wogóle pisał coś na ten temat czy nie?

Możemy udzielić na to odpowiedzi. Sąd wojenny faktycznie zbierał się na posiedzenie i „Daily Mail“ faktycznie zamieścił o tem wiadomość. I to nie tylko o samem posiedzeniu sądu wojennego, ale

także o samobójstwie oskarżonego komandora Blomfielda. Aby zaś każdy mógł się przekonać o istotnym stanie rzeczy a także i o tem, że jakkolwiek próba zatuszowania postępowania sądu wojennego w Londynie już z góry skazana jest na niepowodzenie, zamieszczamy oryginalny wycinek „Daily Mail“, odnoszący się do powyższych wiadomości, które ukazały się w numerze 13.698 z dn. 20 marca na 5 szpalcie strony 7.

D.S.O. AIR OFFICER TRIED IN SECRET

WING Commander, Richard Graham Blomfield, D.S.O., aged 50, of Alexandra-road, Farnborough, Kent, died without knowing the decision of a court-martial which he faced three weeks ago.

This was revealed at the inquest yesterday at Farnborough. The court-martial hearing, it was said, was in camera. The findings had not yet been promulgated.

Wing-Commander Blomfield was recalled from retirement at the outbreak of war. He was found dead beside a gas stove at his home last Saturday. The verdict yesterday was suicide by coal gas poisoning while the balance

Z depeszy tej wynika zatem: Sąd wojenny faktycznie obradował, przyczem postępowanie sądowe było taj-

Znowu zestrzelono trzy samoloty francusko-angielskie.

Berlin, 3 kwietnia. Główna komenda armji niemieckiej donosi: Na froncie zachodnim nie zanotowano poważniejszych wydarzeń.

W ciągu dn. 1 kwietnia kontynuowano akcję wywiadowczą nad wschodnią Francją i nad morzem Północnym. Przy tej sposobności doszło do ponownego starcia między poszczególnymi niemieckimi samolotami wywiadowczymi a nieprzyjacielskimi samolotami myśliwskimi.

ne. Blomfield nie czekał na ogłoszenie wyniku, lecz otrul się sam.

Według kłamliwych doniesień z Londynu nie było żadnego posiedzenia sądu wojennego, a dwaj oficerowie, których wymieniono w związku z sądem wojennym, a więc także i komandor Blomfield, pełnią służbę.

A teraz drugi wypadek: komandor Wood, człowiek, który miał dokonać nalotów na zatokę niemiecką nie stawał wcale przed sądem wojennym, twierdzi londyńska centrala kłamstw.

Jakim więc sposobem „Daily Express“

Senator Reynolds domaga się śledztwa przeciw ambasadorowi Bullitowi.

(=) Waszyngton, 3 kwietnia. Senator Reynolds zażądał, aby zarzuty, postawione amerykańskiemu ambasadorowi we Francji Bullitowi w związku z opublikowaniem niemieckiej białej księgi, zostały zbadane przez komisję senacką dla spraw zagranicznych.

Sen. Reynolds oświadczył w szczególności:

„Wszystkie matki amerykańskie są zainteresowane w tem, jeżeli ich synowie zostaną wysłani w pole, aby przelewać krew i oddawać życie dla ratowania imperjum brytyjskiego“. Należy zająć się tą aferą jak długo jeszcze Bullit przebywa w Stanach Zjednoczonych i ustalić, ile jest prawdy w oskarżeniach, zawartych w białej księdze.

Senator oświadczył, że możliwem jest, iż chodzi tu o akcję propagandową, nie można jednak tej sprawy zaniedbywać, nie zbadawszy dokładnie prawdy.

Wysokie odznaczenie posła Iranu.

(=) Berlin, 3 kwietnia. Min. spraw zagranicznych Niemiec v. Ribbentrop przyjął w dniu dzisiejszym na audjencji pożegnawnej odwołanego z Berlina posła Iranu p. Nadira Mirza Arasteh. W imieniu kanclerza Hitlera wręczył min. v. Ribbentrop posłowi Iranu wielki krzyż orderu „Orła Niemieckiego“.

Artylerja na stanowisku.

Powrót zwycięzców.

Część zadaną armji japońskiej została już spełniona. W Chinach został powołany do życia rząd Wang Czing Wela, któremu Japonja użyczyła pełnego poparcia. Niektóre zatem oddziały armji japońskiej mogły być wysłane z powrotem do kraju, gdzie ludność, jak to widzimy na naszym zdjęciu, zgotowała im serdeczne i owacyjne powitanie.

Obok samolotów i łodzi podwodnych najpoważniejszą rolę w obecnej wojnie odgrywa ciężka artylerja. Ołbrzymie wyloty ciężkich dział całemi godzinami zasypują nieprzyjaciela pociskami. Jedno z ciężkich dział artylerji niemieckiej, zmontowane na stanowisku na froncie zachodnim przedstawia nasze zdjęcie.

Korzystne wyniki akcji społecznej na terenie Gen. Gubernatorstwa.

Wybitny spadek bezrobocia. — Do 15 marca br. wypłacono 25 milionów zł. tytułem zasiłków dla pozbawionych pracy. — Odbudowa ubezpieczeń społ.

(=) **Kraków, 3 kwietnia.** Wydział pracy w Urzędzie Generalnego Gubernatora jest placówką niezwykle odpowiedzialną, ponieważ w niej grupuje się całkowita odpowiedzialność akcji w dziedzinie zarówno polityki społecznej, jak i pracowniczej. Tego rodzaju organizacja stanowi uproszczenie administracji w Generalnym Gubernatorstwie. Na 120 placówek podległych wydziałowi pracy składają się urzędy pracy i ich ekspozytury w liczbie 90, kasy ubezpieczalni społecznych w liczbie 20 oraz szereg placówek opieki nad inwalidami wojennymi, których wyłącznym zadaniem jest sprawowanie pieczy nad ofiarami wojny.

Ażeby sobie zdać sprawę z dokonanych w ciągu ostatnich sześciu miesięcy prac w dziedzinie społecznej, należy wspomnieć o stosunkach, jakie na terenie Generalnego Gubernatorstwa panowały właśnie przed 6-ciu miesiącami. Wówczas to całe życie gospodarze było całkowicie zrujnowane zaś warsztaty pracy i zakłady przemysłowe unieruchomione.

W tych więc warunkach odbudowanie i uruchomienie warsztatów pracy nie było rzeczą łatwą. Tego rodzaju sytuację zastąpił pracownicy niemieckich urzędów pracy, którzy bezpośrednio po wkroczeniu wojsk we wrześniu ub. roku przybyli na teren Generalnego Gubernatorstwa, celem objęcia swych placówek służbowych.

Podjęta niezwłocznie planowa akcja w kierunku uporządkowania zagadnień społecznych może być dowodem, że praca w tej dziedzinie na terenie Gen. Gubernatorstwa została przeprowadzona całkowicie pozytywnie. Dotychczas stosowane teorie zastąpiono realnymi wysiłkami.

Już od pierwszej chwili rozpoczęto akcję wypłaty zasiłków bezrobotnym, przeznaczając na ten cel fundusze uzyskane z Niemiec, a to z uwagi na fakt, że po odwołaniu władz polskich nie zastano żadnych funduszy na te cele, które można było dysponować.

Dzięki przeprowadzonej niezwłocznie rejestracji udało się zewidencjonować wszystkich bezrobotnych, których liczba wynosiła 300.000 osób, a którym umożliwiono podejmowanie zasiłków.

Dzięki więc należytej organizacji gospodarczej i pośrednictwa pracy udało się, mimo niezwykle utrudnionych warunków spowodowanych srogą zimą, obniżyć liczbę bezrobotnych o równo 100.000 osób. Obecnie istnieje nie tylko nadzieja ale nawet pewność, iż dzięki sprawnej i fachowej organizacji oraz przy należytych wysiłkach uda się w ciągu miesięcy wiosennych i letnich zatrudnić wszystkich zdolnych do pracy bezrobotnych.

Podobnie jak w odniesieniu do tych, których należy uważać za pozbawionych pracy, zwrócono baczność uwagę na zatrudnionych. Wydział pracy w Urzędzie Gen. Gubernatora wydał zarządzenia mające na celu uniemożliwienie i wykluczenie

wszelkiej samowoli w dziedzinie zarobkowej i taryf płac.

Z chwilą ukazania się odnośnych zarządzeń nikomu nie wolno obniżać stawek zarobkowych pracowników według własnego upodobania a równocześnie rozciągnąć pieczę nad sprawą zwalniania z pracy. Wypowiedzenie może mieć miejsce jedynie za wyraźną zgodą urzędu pracy, przy czym inspekcja pracy dba o to, aby wszelkie zaniedbania zarówno w dziedzinie społecznej jak i higienicznej zostały z biegiem czasu całkowicie usunięte.

W szczególności dotyczy to sprawy mieszkań robotniczych,

która to dziedzina pozostawia wiele do życzenia. I w tym kierunku rozpoczęto, mimo trwania wojny, odpowiednią akcję, której celem będzie naprawienie zła, jakie pozostawiła po sobie fatalna gospodarka. Rzecz jasna, że tego rodzaju zaniedbania będzie można usunąć w wyniku rozłożonej na szereg lat i planowej pracy.

W niesłychanie opłakanych warunkach znalazła się

dziedzina ubezpieczeń społecznych,

bowiem cały płynny majątek b. polskich zakładów ubezpieczeń społecznych w sumie 700 milionów złotych, w chwili upadku państwa uległ wywiezieniu, względnie zniszczeniu przez uciekających za granicę dygnitarzy.

Ubezpieczka płynnego majątku ubezpieczalni społecznych nie przedstawiała poważniejszych trudności, jako że był on ulokowany w papierach wartościowych. I w tym wypadku stanęły nowe niemieckie władze zarządzające przed pustką, która ma tem większy ciężar gatunkowy, że wskutek materialnego zniszczenia tej instytucji społecznej najbardziej dotknięci zostali ludzie z pośród najgorzej uposażonej polskiej ludności pracującej.

Od pewnego jednak czasu, dzięki inicjatywie Gubernatora Generalnego i jego współpracowników, wypłaca się emerytury i renty, które w odniesieniu do niższej kategorii ubezpieczonych wypłacane są w pełnej wysokości, jeśli natomiast chodzi o wyższe kategorie, to wysokość tych emerytur i rent uległa odpowiedniemu zrównoważeniu, stosownie do sytuacji i nastawienia ze społecznego punktu widzenia i tak np. w Warszawie emerytury te osiągnęły wysokość 90 złotych.

Płynność wypłat została umożliwiona z chwilą rozpoczęcia ściągania składek ubezpieczeniowych, co pozostaje w związku z inicjatywą władz niemieckich, które u normowały życie gospodarze, uruchamiając warsztaty pracy i zakłady przemysłowe.

Niebawem też powołano do życia ubezpieczenia chorobowe

(kasy chorych), a to celem zapewnienia ludności należytej opieki i podniesienia stanu jej zdrowia. Opiekę zdrowotną rozciągnięto również na ludność żydowską, aby tem samem uniemożliwić rozszerzenie się chorób, które skutkiem zaniedbań i zaoferania, panujących wśród żydów, stanowią poważne niebezpieczeństwo dla otoczenia.

Szczególną uwagę poświęca Wydział Pracy dziedzinie, będącej w Polsce nowością, mianowicie

sprawie zaopatrzenia pracowników, zatrudnionych w zakładach pracy. W tym zakresie kolejno wszystkie fabryki i instytucje, zatrudniające pracowników fizycznych obowiązane będą do świadczeń, a mianowicie urządzania kuchni i stołowni fabrycznych, co już w wielu wypadkach, przedewszystkiem zaś w t. zw. zakładach

pierwszej kategorii, obecnie zostało osiągnięte.

Niezależnie od tego, wszyscy pracownicy i ich rodziny będą mieli możliwość użytkowania artykułów żywnościowych, odcieży, obuwia, ubrań roboczych, papierosów i innych artykułów codziennego użytku, jak mydła itp. zarówno dla siebie jak i swych rodzin. Większe zakłady przemysłowe będą, w celu należytego zaopatrywania pracowników i ich rodzin w tego rodzaju artykułów i przedmioty, wyposażone w konsumy spożywców.

Jest zupełnie zrozumiałe, że wprowadzenie tego rodzaju inowacji w postaci opieki społecznej dla ludu polskiego, stanowi zupełną nowość; nie też dziwnego, że wyniki są faktycznie wspaniałe, a odnośne załogi fabryczne są bardzo zadowolone.

Z tego względu także wydajność pracy przekroczyła poprzednią przeciętną wysokość, co przyczynia się również do wzrostu rezultatów odbudowy gospodarczej. Taki skutek zarządzeń społecznych, wydanych przez Wydział Pracy stanowi najlepszy dowód tego, iż wypróbowano metody pracy społecznej w narodowo-socjalistycznych Niemczech, udostępnione po raz pierwszy ludności polskiej wyszły na pozytywne oświetlenie świata pracy.

Patrząc z tego punktu widzenia należy stwierdzić, iż rozbudowa opieki społecznej dokonana w ciągu ubiegłego półrocza stanowi cegiełkę w olbrzymim gmachu niemieckiej pracy na Wschodzie, która równocześnie jest dobrodziejstwem dla pracującej ludności polskiej, a w ostatecznym rezultacie oznacza wzmocnienie zdolności twórczej Państwa Niemieckiego.

Cały świat mówi o „białej księdze“

Dalsze głosy prasy zagranicznej w związku z ogłoszeniem „białej księgi“.

RUMUNJA:

(=) **Bukareszt, 3 kwietnia.** Dzienniki rumuńskie ogłosiły już w sobotę krótkie wiadomości o ukazaniu się nowej niemieckiej „białej księgi“, zawierającej polskie dokumenty.

W niedzielę i poniedziałek dzienniki tejsze ogłosiły obszernie artykuły na ten temat, przytaczając treść najważniejszych dokumentów i zamieszczając głosy prasy z całego świata, przy szczególnem uwzględnieniu głosów prasy niemieckiej na temat tej sensacyjnej publikacji.

Rumuńska opinia publiczna obecnie, po ogłoszeniu zagranicznych komentarzy prasowych, z tem większym zainteresowaniem studjuje nową białą księgę, której nadejście do Bukaresztu jest oczekiwane z napięciem przez szerokie koła. Zgodnie ze swym wyrazem wyczekującym stanowiskiem pisma rumuńskie dotychczas jeszcze nie zajęły własnego stanowiska wobec nowej publikacji niemieckiej, jednak doniesienia na temat białej księgi zaopatruje olbrzymimi tytułami: I tak dziennik „Soara“ daje tytuł: „Niemiecka biała księga może mieć nieobliczalne następstwa dyplomatyczne“.

HOLANDJA:

(=) **Amsterdam, 3 kwietnia.** Opublikowanie niemieckiej białej księgi, a w szczególności zdemaskowanie roli amerykańskich dyplomatów w ogłoszonych dokumentach, stanowi w dalszym ciągu przedmiot najwyższego zainteresowania holenderskiej opinii publicznej.

Panuje tu przekonanie, że rewelacje te musiały się spotkać z głośnie echem w Stanach Zjednoczonych. Przytacza się tu doniesienia „United Press“ stwierdzające, że wielka liczba amerykańskich dzienników, zwłaszcza partii republikańskiej, wyraża przekonanie, iż dokumenty białej księgi zawierają szczerą prawdę.

Dalej podkreślane jest żądanie Hamiltona Fisha i senatora Reynolds'a w kierunku powołania parlamentarnej komisji śledczej przeciw Bullittowi i Kennedy'emu. Dzienniki przytaczają również oświadczenia polityków amerykańskich, podnoszące wiarygodność białej księgi. „Telegraaf“ donosi, iż w każdym razie należy oczekiwać, iż niemiecka biała księga odegra dużą rolę w kampanji wyhorzelej. Prasa przytacza również komentarze prasowe z całego świata.

DANJA:

(=) **Kopenhaga, 3 kwietnia.** „Politiken“ przynosi również we wtorek artykuł na temat niemieckiej białej księgi, streszczający się w stwierdzeniu, że Bullitt działał jako amerykański „nadambasador“ na całą Europę i pracował bez wiedzy ministra Hulla i że w ten sposób nieodpowiedzialna amerykańska dyplomacja amatorska wpędziła Europę w wojnę.

Również berliński korespondent dziennika „Faodrelandet“, który zresztą publikuje dwa polskie dokumenty w fotograficznych odbitkach, stwierdza, iż coraz wyraźniej demas-

kuje się Bullitta jako tego polityka, który miał najgłębszy wpływ na mocarstwa zachodnie i Polskę, i który bez skrupułów uprawiał najciemniejszą grę zakulisową.

BULGARIA:

(=) **Sofja, 3 kwietnia.** Poniedziałkowe dzienniki wieczorne „Mir“ i „Slovo“ ogłaszają na czołowych miejscach liczne doniesienia na temat białej księgi.

„Slovo“ zaopatruje je wielkim tytułem: „Odpowiedzialność za obecną wojnę... Kto partii... Na innym miejscu dziennik nazywa rewelacje białej księgi najbardziej sensacyjnym i aktualnym wydarzeniem dnia dzisiejszego, a to w związku z rolą dyplomacji amerykańskiej w obecnej wojnie.

Pisma poniedziałkowe poświęcają ponadto wiele miejsca doniesieniom o wielkim wrażeniu w Ameryce, jakie wywołało tam opublikowanie białej księgi. Również obszer-

nie przytaczane są głosy prasy innych krajów.

STANY ZJEDNOCZONE:

(=) **Nowy Jork, 3 kwietnia.** Rezolucja wniesiona przez przedstawiciela republikańców Mamiltona Fisha w izbie reprezentantów, domaga się zbadania w pierwszym rzędzie oświadczeń przypisywanych Bullittowi i Kennedy'emu, ponieważ oświadczenia te naruszają ich urzędowe obowiązki, stanowią zagrożenie pokoju, bezpieczeństwa i neutralności Ameryki, całej amerykańskiej ustawy, ducha konstytucji, praktykę amerykańskiej dyplomacji oraz linie wytyczne zakreślone przez departament stanu.

W mowie uzasadniającej rezolucję Fish oświadczył, że nie można sobie wyobrazić, aby dokumenty niemieckie były fałszerstwem.

Prasa sowiecka ogłasza dosłowne brzmienie dokumentów.

Niezwykłe zainteresowanie rewelacjami „białej księgi“.

(=) **Moskwa, 3 kwietnia.** „Prawda“ poświęca więcej niż całą stronę publikacji szeregu dokumentów przejętych z niemieckiej białej księgi.

Wśród nich znajdują się: tajny raport polskiego sztabu głównego do ministerstwa spraw zagranicznych w Warszawie z dnia 8 sierpnia 1938 r., sprawozdanie ambasadora polskiego w Waszyngtonie hr. Potockiego do polskiego ministra spraw zagranicznych o swej rozmowie z ambasadorem Bullitem z 21 listopada 1938 r., sprawozdanie polskiego ambasadora w Paryżu Łukasiewicza do polskiego ministra spraw zagranicznych z dnia 17 grudnia 1938 r., tajne sprawozdanie polskiego ambasadora w Waszyngtonie hr. Potockiego do polskiego ministra spraw zagranicznych z 16 stycznia 1939 r. o rozmowie z ambasadorem Bullitem oraz tajny raport polskiego ambasadora w Paryżu Łukasiewicza do polskiego ministra spraw zagranicznych z lutego 1939 r.

Opublikowanie pierwszych dokumentów z

niemieckiej białej księgi, które dziennik ogłasza w dosłownym brzmieniu, wskazuje na niezwykle zainteresowanie, z jakim spotkała się w Moskwie ostatnia publikacja niemiecka. Jeszcze nigdy dotychczas prasa moskiewska nie poświęciła tak wiele miejsca jakiegokolwiek zagranicznej publikacji.

W związku z białą księgą prasa ogłasza dalej szereg doniesień z Ameryki, malujących wrażenie publikacji niemieckiej w Stanach Zjednoczonych. Na pierwszym miejscu cytowane jest doniesienie berlińskiego korespondenta „New York Times“, który stwierdza, że po obejrzeniu oryginałów dokumentów musi uznać ich autentyczność. Również cytowany jest głos „New York Herald Tribune“ potwierdzający podobnie autentyczność dokumentów i stawiający ciężkie zarzuty zainteresowanym dyplomatom amerykańskim. Przytacza się także doniesienie „Associated Press“, która maluje wrażenie publikacji niemieckiej w kołach amerykańskich zwolenników izolacji.

Rozszerzenie granic mobilizacji cywilnej we Włoszech.

Uchwały rady ministrów pod przewodnictwem Mussoliniego.

(=) **Rzym, 3 kwietnia.** Rada ministrów pod przewodnictwem Mussoliniego powzięła we wtorek kilka ważnych uchwał z dziedziny obrony kraju i regulacji płac, poczem odroczyła je do środę.

W pierwszym rządzie poddano rewizji obowiązujące dotychczas normy w sprawie organizacji i mobilizacji narodowej na wypadek wojny, przyczem postanowiono,

że związki publiczne i prywatne, jak np. związki kobiece i młodzieży poniżej 13 lat, nie podlegające obowiązkowi służby wojskowej, zostają poddane przepisom o mobilizacji cywilnej.

Poza tem uchwalono zarządzenia, mające na celu wzmocnienie milicji nadbrzeżnej w granicach zadań, jakie przypadają jej w dziedzinie obrony kraju.

Dalszy projekt ustawy nakłada na właścicieli domów obowiązek zgłaszania ogólnego stanu nieruchomości i krat, oraz zdjęcie ich w odpowiednim terminie. Wyjątek stanowi ogródzenia o wartości artystycznej i stanowiące własność obywateli obcych.

Ogólny widok państwa kościelnego.

Bazylika laterańska.

W najmniejszym państwie świata.

tylko jako reprezentantów ideologii chrześcijańskiej, ale też jako stuprocentowych dyplomatów, mających na celu stworzenie pewnych aliansów, zmontowania bloku antytureckiego, czy też nawoływania do wojen krzyżowych. Od państwa kościelnego zależnych było zresztą kilka mniejszych państw włoskich, a papież nieraz stawał na czele suwerenów włoskich w sprawach dotyczących całych Włoch. — Z chwilą rozwinięcia się królestwa Sardynskiego, czyli kolebki dzisiejszych Włoch, a zwłaszcza po powstaniu silniejszego poczucia narodowego we Włoszech, wszystkie państwa włoskie skazane były przedź czy później na wchłonięcie przez powstające nowe państwo. — Zwłaszcza przyczynił się do tej unifikacji wielki dyplomata włoski hr. Cavour, król Wiktor Emanuel II i Garibaldi, przywódca ochotników włoskich.

Zajęcie państwa kościelnego odbyło się prawie że bezkrwawo,

gdyż papież zakazał swej armii walki z braćmi. W służbie papieskiej pozostawał wtedy generał Józef hr. Grabiński, dawny oficer napoleoński, którego rodzina zamieszkała na stałe we Włoszech, ciesząc się wielkimi łaskami Stolicy Apostolskiej. Z tej rodziny pochodzi dzisiaj żyjący książę Lodovico Potenza, książę di San Mauro, który przez

dłuższy czas był prezesem międzynarodowej organizacji rolniczej, mającej swą siedzibę w Rzymie.

Obecne państwo watykańskie posiada bodaj

najbardziej historyczne terytorjum

na świecie, gdyż niema tam ani kwadratowego centymetra, któryby nie łączył się z ważnymi politycznymi czy moralnymi wydarzeniami. Jest to przede wszystkim państwo, posiadające największą ilość muzeów, bibliotek, dzieł sztuki, archiwów, no i oczywiście kościołów. Mieszkańców jednak liczy ono zaledwie 700, z czego do gwardji należy 133 osoby, pozatem jako „siła zbrojna” wchodzi jeszcze w grę korpus żandarmerji, gwardja palatyńska i gwardja szlachecka. Ale przede wszystkim należy wymienić gwardję szwajcarską, która po dziś dzień pełni służbę w takich samych strojach, jakie dla niej skomponował w XVI wieku Rafael.

Poza wspomnianymi jednak muzeami obejmuje państwo kościelne liczne zakłady drukarskie, fabryki, szpital, obserwatorium astronomiczne, seminarja duchowne, a wkońcu koszary i dworzec, gdyż jest on jednym z atrybutów suwerenności państwowej. Państwo posiada własną pocztę, ale też i kolej. Oczywiście,

że kolej ta nie ma wielu kilometrów toru i przyłączona jest do sieci kolei włoskich. Mało kto jednak wie o tem, że o ile państwo watykańskie nie posiada żadnych sklepów, to jednak znajduje się tam jedna jedyna kawiarnia, założona dla wotydy przedewszystkiem księży, którzy odprawiają wczesne nabożeństwa, a następnie również dla wiernych, przychodzących na te nabożeństwa. Kawiarnia ta zresztą jest bardzo skromnie urządzona i można tam conajwyżej dostać kawę, herbatę, jakieś sucharki i kekсы. Dziwna ta kawiarnia otwiera swoje podwoje o godz. 4.30 rano, a to z tego powodu, że pierwsze Msze św. odprawiane są w „Citta del Vaticano” już o godz. 4-tej rano. Drugim momentem handlowo-przemysłowym w państwie watykańskim jest handel... tytoniem, który nie podlega w państwie watykańskim opłatom i jest specjalnie tani. Z tego też powodu wielu Włochów zgłasza się do swych znajomych, mieszkających na terenie Watykanu i kupuje od nich miejscowy tyton.

Mówiliśmy, że istnieją też fabryki: są to fabryki gobelinów, pochodzące jeszcze z XVIII wieku oraz druga fabryka mozaik. One obie wytwarzają wspaniałe dzieła sztuki, stanowiące nieraz podarunki dla zagranicznych naczelników państw i monarchów i cieszą się specjalną opieką. Ważną też placówką jest redakcja dziennika będącego oficjalnym organem Stolicy Apostolskiej „Osservatore Romano”, oraz „Illustrazione Vaticana”, która jest tygodnikiem drukowanym w czterech językach. Co do seminarjów duchownych, to znajdują się tam dwa etiopskie i lombardzkie. Oczywiście, że również i obserwatorium astronomiczne jest ważną naukową placówką, a w każdym razie jest największym obserwatorium na półwyspie apenińskim.

Należy jeszcze wspomnieć o pałacu gubernatora „Citta del Vaticano”, którego dwa górne piętra zarezerwowane są dla odwiedzających Ojca św. monarchów.

Wszystkie te specjalne momenty czynią z tego dziwnego państwa, którego budynki według legendy mają obejmować 11.000 pokoi, faktycznie jednak zawierają tylko 1000 pokoi i bardzo liczne oczywiście sale muzealne, recepcyjne i t. d. dziwny zakątek, który żyje swoim własnym życiem ma zupełnie inne oblicze i na każdym kroku stanowi dla turysty nową niespodziankę. Bo gdy przechodzi się taką czy inną uliczką w państwie watykańskim spotyka się postaci, które przenoszą nas w inne wieki i każą naprawdę wątpić w to, że żyjemy w XX wieku. Mówiliśmy o szwajcarskiej gwardji, ubranej w stroje z czasów Renesansu, ale również i inne formacje „wojska” watykańskiego noszą niezwykle barwne stroje, jak np. gwardja szlachecka ubrana w mundur czerwoną z białymi wyłogami, potężne kaski, olbrzymie rękawice kawalerskie. Gwardja szlachecka i gwardja palatyńska zamieszkuje każda z nich jedno piętro w budynku koszarowym. Zdarza się jednak, że piętro przeznaczone dla gwardji szlacheckiej świeci zwykle pustkami i z tego zresztą powodu, że w korytarzu biegnącym przez nie, a prowadzącym do dawnych apartamentów Borgiów, ukazuje się często jakaś niesamowita postać, która według jednych przypomina księdza, według innych zaś, kobietę. Z tych powodów mieszkają gwardziści zwykle poza terytorjum watykańskim, nie chcąc się narażać na przykre spotkanie z duchem.

Doniedawna nieznaną była w państwie watykańskim Instytucja detektywów, niestety wydarzył się kilka lat temu przykry wypadek zmuszający gubernatora „Citta del Vaticano” do zaangażowania kilku panów, którzyby dyskretnie a doкладnie zwracali uwagę na przybywających turystów. Pewna Norweżka panna Ramstad usiłowała w murach Watykanu popełnić zamach, co wzbudziło tem większe oburzenie, że od wieków wypadki takie były nieznanne w państwie kościelnem. Reasumując wrażenia, jakie ogarniają nas podczas wędrówki po tem najmniejszym państwie świata musimy przyznać, że niema bodaj bardziej uroczego i pięknego państwa, któreby tak plastycznie przypominało ubiegłe wieki.

XZ.

Hirschbühl, komandor pułk. watykańsk. gwardji szwajcarsekiej.

Kraków, w kwietniu.

Dziwną jest rzeczą, że zainteresowanie budzą raczej małe państwa jak duże: zdaje się ludziom, zresztą nie bez słuszności, że w takich państwach minjaturowych więcej jest ciekawostek, jak w innych. — Zachodzi między pojęciem państwa a ze-wnętrznymi formami życia takich drobnych twórców dziwny paradoks, który czyni je tem więcej uroczymi. Pomyśleć np. że księstwo Monako utrzymuje własną „armję” w ilości 68 karabinierów, że posiada własny „rząd” i reprezentację dyplomatyczną! Państwo, którego mieszkańcy żyją w ilości zaledwie 13.000.

Takim dziwnym państwem o wielkiej paradoksalności, porównując jego rozległość i ilość mieszkańców ze znaczeniem moralnym jest

„Citta del Vaticano”.

Nie można go nazwać „państwem kościelnem”, gdyż to określenie dawano niewielkiemu, ale bądź co bądź nie małemu też państwu, które istniało do roku 1870, posiadając kilka milionów ludności. Zostało jednak włączone do królestwa włoskiego, pozostawiając jako jedyny ślad swej egzystencji pałace watykańskie, w których zamknął się ostatni świecki suweren papież Pius IX, uważając się odtąd za „więźnia watykańskiego”. Nowe państwo, a raczej nowy twór niezależny

otworzono dopiero paktami laterańskimi,

podpisanymi przez Mussoliniego i podsekretarza stanu Stolicy Apostolskiej Gaspariego. Nie chodziło tu o stworzenie „normalnego państwa”, lecz o zabezpieczenie w siedzibie papieża pewnej swobody ruchów i niezależności faktycznej.

„Citta del Vaticano” przechodziło w swoich poprzednich postaciach państwowych ciekawe ewolucje. Powstało ono we wczesnym średniowieczu z daru uczynionego na rzecz Kościoła przez margrabinę Matyldę, a następnie z ziem darowanych Kościołowi przez Karolingów. Przez wiele wieków grało ono poważną rolę polityczną, zmuszone nieraz było do prowadzenia wojen, wysyłało swych ambasadorów nie-

Ogrody watykańskie z widokiem na bazylikę św. Piotra.

Dworzec kolejowy podczas budowy.

„Sad to nie las”.

Do właścicieli sadów.

(Ciąg dalszy artykułu z dnia 26-go marca 1940 roku).

Kraków, 3 kwietnia.

Ponieważ w r. b. znowu wymarło bezwzględnie masa drzew owocowych, więc konieczne trzeba dobrać zastąpić się, co sady na miejscu wymarłych drzew i jak przy tym postępować.

O zasadach odmian i ich wytrzymałości na mrozy, a także wartości handlowej, wspomniemy później przy oddzielnym opisywaniu poszczególnych z nich, nadmieniamy obecnie jedynie, co do odmian jabłoni, które:

1) **Przenoszą najcięższe mrozy, a do nich należą:** Antonówka, Charmałówka, (D-sse of Oldenburg), Ananas Berzeński, Titówka, (Tulskie), Montwiłłowa, Strumiłłowa, Grafstynek inflancki, Głogierówka, Oliwka biała, (Astrachańskie białe), Oliwka Czerwona (Astrachańskie czerwone, Inflanckie żółte (Weiner Klarapfel).

Powyższe odmiany są pochodzenia polskiego, litewskiego i rosyjskiego, przenoszą największe mrozy i dotychczas nigdy i nigdzie nie wymarły.

2) **Barczo odporne na mrozy są:** Boskoop, Kardynałskie, Kantówka Gdańska, Keszta, Kronselskie, Krótkonóżka, (Königlicher Kurstiel), Złotka Kwidzińska, (Marienwerder Guldenling), Malinowe Oberlandzkie, Ontario, Pepina Londyńska, Ribston.

3) **Czasami przemarzają:** Piękne z Boskoop, Koksa Pomarańczowa, Reneta Harberta, Reneta Blenheimka, zimowe, Książęce, Reneta Landsberska, Nowozelandzkie (Bismarck), Cesarz Wilhelm.

4) **Często przemarzają i cioplią wskutek tego od raka:** Królowa Renet, (Wintergoldparmäne), Pepina Lineusza, Reneta Baumana i nawet takie ordynarne odmiany, jak np. Grochówka, a także Żeleźniak.

Wspomniane powyżej drzewa, są wszystkie dobrymi odmianami handlowymi, a jeżeli mniej odporne z nich szczepić podwójnie na przewodnie, to możemy być pewni, że sady nasze będą w przyszłości zabezpieczone od wymarzenia.

Podwójne szczepienie na przewodnie.

Podwójne szczepienie skutecznia się w szkółce na 2-3-letnich, już poprzednio przy ziemi szczepionych, a zatem szlachetnych drzewkach, na wysokości korony; robi się to w celu otrzymania pni, które nie podlegają przemarzeniu, a zatem — rakowi i zgorzeli.

Podwójnie szczepi się nie tylko odmiany bardzo czułe i delikatne, które przez to stają się odporniejsze i lepiej rodzące, lecz również i odmiany słabo, lub też, jak np. Koksa Pomarańczowa, krzywo rosnące. Szczepi się zawsze na wiosnę, przyczem zaleca się brać zrazy o 3-4 oczkach, ażeby od razu otrzymać rozgałęzienie korony.

Ponieważ niektórzy nieuczciwi szkółkarze, przy podwójnym szczepieniu w koronie, biorą na przewodnia nieodpowiednie odmiany (na krakowskim rynku spotykalem np. R. Koksa, szczepioną na Królowej Renet), co jest wyrafinowaniem oszustwem, więc nadmieniam się, że Komisja Pomologiczna zaleca jako przewodnie dla jabłoni: Kronselska, Inflancka, Titówka, Montwiłłowa, Ananas Berzeński i Flintyńska. **Dla gruszy:** Cukrówkę Litewską (Sacharnaja), a dla śliw: Field, Lowanke i Węgierkę Fürsta.

O czym należy jeszcze pamiętać przy zakładaniu sadów?

Przy zakładaniu sadu do własnego użytku, tj. sadu amatorskiego, należy pamiętać:

- 1) o pięknym wyglądzie, tj. kształcie i zabarwieniu owoców;
- 2) o smaku i aromacie;
- 3) o tym, ażeby owoce dojrzewały stopniowo, nie tylko na drzewach, lecz i w piwnicy, aby w ciągu całego roku mieć do użytku świeże owoce.

Przy zakładaniu sadu przemysłowego czyli handlowego, decydującymi czynnikami powinny być przede wszystkim:

- 1) dobór odpowiednich odmian ze względu na klimat i glebę;
- 2) płodność drzewa;
- 3) owoc odznaczać się powinien jak największą wartością handlową, a mianowicie:

- a) być średniej wielkości, gdyż tylko owoc średni znajduje chętnych nabywców;
- b) być odporny na gnicie i wędnięcie w czasie przechowywania;
- c) odznaczać się pięknym wyglądem i aromatem;
- d) nie podlegać grzybkowi (*Fusicladium*) oraz
- e) mocno trzymać się na drzewie.

4) W sadzie przemysłowym nie należy sadzić zbyt wiele odmian; od 3 do 4 odmian handlowych najzupełniej wystarcza. Mniej odmian sadzić również nie należy, gdyż

5) kilku odmian zawsze potrzeba do wzajemnego zapylania się kwiatów drzew, bo-

wiam od obecności pyłku innej odmiany zależy dobre zawiązywanie się owoców.

Przy zakładaniu sadów nie należy zatem sadzić poszczególnych odmian całymi kwaterami, lecz sadzić co 3 lub 4 rzędy inną odmianę, bacząc przytem, ażeby obok złych zapylaczy umieścić odmiany należące do zapylaczy dobrych. Uwzględniać także należy i porę zakwitania, tak ażeby nie posadzić np. bardzo wczesnie zakwitającej odmiany (do jakich należy np. jabłko Kronselskie) tuż obok bardzo późno kwitnącej (jak np. Krótkonóżka).

Nie należy również sadzić obok siebie złych zapylaczy (Rybston, Kulon, Boskoop i t. p.), lecz umieścić je pośród dobrych zapylaczy.

Do złych zapylaczy jabłoni, posiadających pyłek słabo kiełkujący, należą: Piękne z Boskoop, Cesarz Wilhelm, Grafstynek, Grochówka, Kardynałskie, Reneta Blenheimka, Reneta Harberta, Reneta Kulona (bardzo zły), Pepina Rybstona (bardzo zły), Sztetyna Zielona i Żeleźniak.

Dobrymi zapylaczami są: Antonówka, Charlamowska, Ernst Bosch, Kalwila Fraasa, Głogierówka, Malinowa Oberlandzka, Montwiłłowa, Nowozelandzka (Bismarck), Oliwka Biała, Oliwka Czerwona, Ontario, Pepina Lineusza, Pepina Londyńska, Reneta Baumana, Inflancka, Jonathan, Królowa Renet, Kantówka Gdańska, Koksa Pomarańczowa, Kuzynek, Reneta Landsberska i Signe Tillish.

Wczesnie kwitnące są: Charlamowska, Głogierówka, Kronselska, Oliwka Biała i Oliwka Czerwona.

Nieco później kwitnące: Antonówka, Boskoop, Cytrynówka Zimowa, (Czarneje dierowo), Inflancka, Kardynałskie, Kuzynek, Ontario, R. Baumana, R. Landsberga, Rybston, Signe Tillish i Titówka.

Jeszcze później kwitną: Ernst Bosch, Jonathan, R. Harberta, R. Kanadyjska, R. Kasselska, R. Kulona, Pepina Londyńska, Pepina Lineusza, Kantówka Gdańska, Królowa Renet, Koksa Pomarańczowa, Reneta Blenheimka i Pepina Parkera.

Bardzo późno kwitną: Boikena, Malinowa

we Oberlandzkie, Nowozelandzkie (Bismarck i Żeleźniak).

Najpóźniej ze wszystkich jabłoni zakwita: Krótkonóżka Królewska.

Z powyższego widzimy, że umiejętne zakładanie sadów jest jednym z najważniejszych zagadnień sadownictwa, zwłaszcza w obecnej chwili, na co powinni zwrócić uwagę pp. instruktorzy i pouczyć przy każdej sposobności nie tylko właścicieli, lecz i ogrodników dworskich, którzy często nie mają pojęcia o przytoczonych wyżej sprawach.

Instruktorzy przy każdej sposobności pouczyć powinni szeroki ogół, że przecież **sad to nie las**, a że nawet i las potrzebuje odpowiedniej opieki.

Pawłami omi zwrócić uwagę i na to, że tylko dobrze pielęgnowane sady będą w stanie uwolnić nasz kraj od płacenia wielomilionowej daniny za sprowadzane owoce z zagranicy, które są tam niezbędny, a bogatym w witaminy produktem odżywczo, dostępnym dla szerokiego mas, gdy tymczasem u nas owoce są niedostępnym jeszcze zbyt, nawet dla średnio zamożnych obywateli.

Postępujemy zatem według wskazówek Komisji Pomologicznej, a przede wszystkim **nabywajmy drzewka tylko w renomowanych szkółkach**, bacząc, ażeby były dokładnie znaczone, najzupełniej zdrowe i nie starsze ponad 3-4 lat, oraz o ile możności podwójnie, tzn. na przewodniej w koronie szczepione, jak również nie zarżnięte guzowatością korzeni, tj. rakiem korzeniowym.

W ten sposób postępując, przyczynimy się nie tylko do dobrobytu ludności, lecz i do upiększenia naszego, tak skromnie przez matkę przyrodę wyposażonego kraju. Pamiętajmy przy tem, że chaty włościańskie tonące wśród zieleni drzew owocowych są nie tylko dowodem kultury narodu, lecz również i cicha, a szczęśliwa przystań ich właścicieli.

Stanisław Walloch

Członek Komisji Pomologicznej i zaprzysiężony rzeczoznawca dla spraw ogrodniczych.

Plany gospodarcze w okręgu radomskim.

Wiercenia w powiecie koneckim w poszukiwaniu soli i ropy. —

Zwiększenie wydobycia rudy żelaznej.

(—) Radom, 3 kwietnia. W południowo-zachodniej części okręgu radomskiego, przede wszystkim zaś w powiecie koneckim, już przed wiekami rozwinięty był **przemysł hutniczy**, a jeszcze w XIX stuleciu czynnym było w okolicy Końskich **15 pieców hutniczych**. Nad rzekami stały liczne kuźnice, gdzie przy pomocy młota i kowadła obrabiano przetopioną rudę.

Dziś jeszcze o tej świetnej przeszłości powiatu koneckiego świadczą rozsiane po lasach i polach ruiny i pozostałości po dawnych warsztatach pracy, które w początkach XX wieku zaniknąć musiały swe podwoje, nie wytrzymały konkurencji z rozkwitłym w międzyczasie przemysłem hutniczym w Zagłębiu Dąbrowskiem i z wysoko-procentową rudą, sprowadzaną z południowo-rosyjskich okręgów przemysłowych.

A jednak istnieją obecnie w powiecie koneckim **wszelkie warunki, by stworzyć tam nowy bogaty okręg przemysłowy**, bowiem ziemia tego powiatu **obfituje we wszelkie surowce pomocnicze, potrzebne dla rozwoju hutnictwa**. Mało wydajna na swej powierzchni, jako rola uprawna, kryje ona w sobie **niezmiernie bogactwa**. Więcej, niż czwarta część wszystkich pokładów rudy w Polsce leży w niewielkiej głębokości pod jej piaskami.

Powiat konecki ma więc przed sobą wielką przyszłość.

Potrzeba tylko pracy i organizacji, a za kilka lat zadymić tam mogą kominy i znowu ruszyć warsztaty, które wytwarzać będą nowe dobra i bogactwa.

Celem osiągnięcia tego celu opracowany został następujący plan: **Przedewszystkiem podnieść trzeba produkcję rudy przez rozbudowę istniejących już kopalni z 5.500 ton na 42.000 ton**. Ponieważ obecnie trzeba dowozić węgiel z odległości około 250 km, należy uniezależnić się od węgla przez **zwęglanie torfu i produkcję węgla drzewnego**, użytkując odpadki drzewne z okolicznych lasów.

Przy produkcji węgla drzewnego otrzymuje się wartościowe produkty poboczne, jak smołę drzewną, ocet drzewny, benzol, terpentynę, alkohol metylowy, amoniak i kalafone, potrzebne do fabrykacji mydła i lakierów.

Oprócz tego zastosowanie przy przetworzeniu rudy węgla drzewnego zamiast ko-

ka daje **żelazo prawie zupełnie wolne od siarki**, które dotychczas dla produkcji szlachetnych gatunków stali sprowadzać trzeba było ze Szwecji.

Również proces zweglania torfu daje przy zastosowaniu nowoczesnych urządzeń produkty poboczne, jak wosk, smoła, benzol, benzyna i gaz, który można użytkować dla ogrzewania pieców przy samej fabrykacji węgla drzewnego i zapomocą rurzeiagów doprowadzać do odległych nawet osiedli ludzkich.

W planie rozbudowy okręgu koneckiego przewidziano również

użytkowanie sily wodnej dla wytwarzania energii elektrycznej.

Właśnie w pow. koneckim istnieją ku temu **wszelkie możliwości**. Na zachodnio-północnych stokach Łysej Góry leżą źródła kilku rzek, które w swym góramy biegu mają charakter strumieni górskich o silnym spadku wody.

Przez budowę odpowiednich tam można wykorzystać siłę tych wód i zaopatrywać cały nowopowstały okręg przemysłowy w energię elektryczną o połowę taniej, niż wytwarzając prąd elektryczny przy użytkowaniu węgla. Zapasy rudy i torfu w powiecie koneckim wystarczą, nawet przy bardzo intensywnej eksploatacji, co najmniej na sto lat.

Ale na tem nie są jeszcze wyczerpane bogactwa ziemne tego powiatu. Znaleźć tam można **bogate pokłady gliny farbkaowej**, według badań odkrywej tej glinki niemieckiego inżyniera Franza Fischera, najlepszej w całej wschodniej Europie. — **Przeprowadza się też wiercenia w poszukiwaniu soli i ropy**. Ostatnio uzyskane rezultaty wykazały **sól i ropę na głębokości 600 metrów**. **Pokłady węgla kamiennego są podobno na głębokości 1.100 metrów**.

Na zakończenie nadmieniamy jeszcze, że plany rozbudowy okręgu koneckiego przewidują również **osuszenie bagien o obszarze około 100 km. kw.** Na odzyskanych w ten sposób terenach ma być zaprowadzona **hodowla pewnej amerykańskiej rośliny włóknistej**.

Intensywna praca i umiejętna organizacja mogą stworzyć cuda. Może niedługo już będziemy świadkami powstania nowego ośrodka przemysłowego w okręgu radomskim.

Z dnia na dzień

(—) Kraków, 3 kwietnia.

Niezbite dowody. Opublikowanie dokumentów w ostatniej niemieckiej białej księdze wywołało w całym świecie wrażenie piorunujące. Cała prasa zagraniczna stoi pod wrażeniem tych rewelacji. Miłośnicy, jakie przejawia się w krajach zachodnich demokracji, jest najgłośniejszym dowodem, że uderzenie trafiło w sedno.

„Niema takiego faktu, któryby nie wyszedł pewnego dnia na światło dzienne jak przysłowiowe szydło z worka”. Takie motto można zamieścić na czele przeglądu wszystkich głosów prasy zagranicznej. Jeżeli trzeba było jeszcze jednego dowodu dla stwierdzenia winy rozpętania wojny przez mocarstwa zachodnie, to obecnie dostarczono tego dowodu.

Nowością jest tylko to, że mała klika polityków amerykańskich uprawiała grę na własną rękę i w interesie nielicznej tylko warstwy plutokratycznej, dążącej do wybuchu wojny. Echo w amerykańskiej prasie odzwierciedla wyraża oburzenie i burzę zarzutów przeciwko tym politykom. Naród amerykański już raz pozwolił się wpędzić w bezmyślną wojnę, której skutki do dnia dzisiejszego odczuwa jeszcze w znacznej mierze. Wykluczonem jest, aby po raz drugi kilku podżegaczy wojennych ośmieliło się deptać wolę całego narodu.

Takie oświadczenie złożył jeden z kierujących członków republikańskich w komisji amerykańskiej izby reprezentantów. Hamilton Fish, który w przemówieniu radijowym stwierdził, że historia wojenna w Stanach Zjednoczonych ma swoje źródło bezpośrednio w najwyższej warstwie rządzącej.

Jeżeli dokładne badanie białej księgi potwierdzi oskarżenia podniesione przeciwko amerykańskiemu ambasadorowi w Paryżu, wówczas postawi on w kongresie formalny wniosek o wytoczenie Bullitowi publicznej skargi. Nie wolno żartować w tych sprawach, ponieważ w grę wchodzi życie obywateli amerykańskich.

Te poważne i zdecydowane słowa czołowego parlamentarzysty amerykańskiego dowodzą, jakie niebezpieczeństwa kryje w sobie gra podżegaczy wojennych. Niewątpliwie rewelacje niemieckiej białej księgi przyczynią się do tego, że subtelne nici usiute przez podżegaczy wojennych zostaną raz na zawsze przecięte.

Natomiast świat neutralny dzięki publikacjom niemieckim otrzymał do rąk przekonywujące dowody bezwzględności t. zw. „polityków”, którzy, lekceważąc sobie interesy własnych narodów, uprawiają bezwzględne przelary koszem pokoju Europy i całego świata.

Dostawy węgla odbywają się regularnie.

Zadawolenie prasy włoskiej.

(—) Rzym, 3 kwietnia. Znakomita organizacja niemieckich dostaw węglowych do Włoch spotkała się w Rzymie z pełnym uznaniem.

„Niemy będą dostarczali w ciągu miesiąca milion ton węgla” podkreśla w wielkim tytule „Giornale d'Italia”, a następnie przynosi szczegółowe sprawozdanie swego korespondenta berlińskiego omawiające techniczne warunki tych dostaw.

W ciągu jednego tylko dnia przekraczać będzie siedem stacji granicznych aż 65 pociągów węglowych, podczas gdy w ciągu lutego b. r. ponad pół miliona ton niemieckiego węgla z kopalni zagłębia Ruhry, Górnego Śląska oraz zagłębia Saary przybyło z największą regularnością na teren Włoch.

Szwedzka deklaracja rządowa wywołała silne zainteresowanie w Moskwie.

(—) Moskwa, 3 kwietnia. Sprawozdanie szwedzkiego ministra spraw zagranicznych Günthera na temat wypadków polityczno-dyplomatycznych podczas konfliktu sowiecko-fińskiego zostało przyjęte w Moskwie z niezwykłym zainteresowaniem.

Prasa przytacza dosłownie wywody szwedzkiego ministra spraw zagranicznych demaskujące jasno i wyraźnie zbrodnicze intrygi klki, dążącej do rozszerzenia terenu wojny.

Słaby przyrost liczyby abonentów radiowych we Francji.

(—) Berlin, 3 kwietnia. Radio francuskie samo przyznaje się, iż publiczność francuska zdradza zupełny brak zainteresowania dla swoich audycji radiowych, nie wyczuwających potrzeb szerokiego mas.

Mianowicie radio francuskie w jednym z swoich komunikatów skarży się, że przyrost abonentów we Francji od września ub. roku był bardzo niski. I tak miesięczny przyrost abonentów w ciągu miesiąca lutego br. wyniósł zaledwie 2 tys.

W związku z tem należy stwierdzić, iż radio Wielkiej Niemiec w ciągu pierwszego półrocza wojny wykazywało przeciętnie miesięczny przyrost słuchaczy miliona nowych abonentów, tak że ogólna cyfra nowo pozyskanych radiosłuchaczy wynosiła 1.405.559 osób.

